

**Тези доповідей 77-ї Міжнародної науково-технічної конференції
«Розвиток наукової та інноваційної діяльності на транспорті»**

УДК 629.424.1:621.436.004.15

**B.C. Тіщенко
V.S. Tishchenko**

**ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНОГО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ
ОПИСАННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФУНКЦІОNUВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ МЕХАНІЧНОЇ
СИСТЕМИ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ УСТАНОВКИ ТЕПЛОВОЗА**

**USING ADVANCED SOFTWARE FEATURES TO DESCRIBE THE ELEMENTS OF A
MECHANICAL SYSTEM DIESEL POWER PLANT**

У доповіді розглянуто описання особливостей функціонування елементів механічної системи з використанням сучасного програмного забезпечення. В якості прикладу представлено геометричну модель кулачкового механізму газорозподілу тепловозного дизеля, розроблену в середовищі Solid Works, яка дозволяє проводити дослідження кінематичних характеристик клапанів на різних експлуатаційних режимах. Проведено порівняльний аналіз отриманих з

використанням представленої моделі результатів та результатів розрахункових досліджень, що проводились на основі традиційних підходів. Розроблені рекомендації щодо використання отриманих результатів при дослідженні особливостей функціонування елементів механічної системи енергетичної установки тепловозів, що має важливе значення при оцінюванні надійності та довговічності її деталей.

УДК 629.42:62-233.3/.9

**C.B. Бобрицький
S.V. Bobritskiy**

**ДОСЛІДЖЕННЯ НАПРУЖЕНО-ДЕФОРМОВАНОГО СТАНУ
ЗУБЦІВ ЗУБЧАТИХ КОЛІС ТЯГОВИХ ПЕРЕДАЧ
ЕЛЕКТРОПОЇЗДІВ**

**THE STUDY OF STRESS-STRAIN STATE OF THE TEETH
OF GEARS TRACTION GEAR TRAINS**

Показано, що в здійсненні пасажироперевезень на мережах залізниць України в приміських, місцевих і прямих сполученнях провідне місце займає електричний моторвагонний рухомий склад, близько 60% якого експлуатується у наднормативний термін. При цьому, одним з основних модулів конструкції рухомого складу, що безпосередньо впливає на безпеку руху, є екіпажна частина, до складу якої входить тягова зубчаста передача. Контроль стану деталей тягового приводу, який проводився з використанням магнітної дефектоскопії під час деповських ремонтів електропоїздів серії ЕР-2

на Південній залізниці, засвідчив, що близько 80 % відказів тягової передачі приходиться на ушкодження шестерень та зубчатих коліс. При цьому наявність тріщин та руйнувань в нижній частині зубців є характерною ознакою втрати їх опору згинним напруженням. Були проведені розрахункові дослідження з визначення напружень згину та наведені їх результати для зубчатої пари з наступними характеристиками: модуль $m = 10$; кількість зубців шестерні та зубчатого колеса $z_1 = 23$, $z_2 = 73$; зубчата пара призначена для передачі обертання з потужністю $N = 200$ кВт та частотою обертання $n_1 = 640 \text{ хв}^{-1}$. Побудовано профілі зубців даної

Тези доповідей 77-ї Міжнародної науково-технічної конференції «Розвиток наукової та інноваційної діяльності на транспорті»

передачі в програмному комплексі SolidWorks та виконано аналіз їх напруженого-деформованого стану. Ідентичність теоретичного та програмного розрахунків

підтвердила можливість застосування кінцево-елементних комплексів при проектуванні та перевірці зубчатих передач.

УДК 621.893

*O.C. Шуліка,
O.S. Shulika*

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТОВУВАННЯ НАНОТЕХНОЛОГІЙ ПІДВИЩЕННЯ ЗНОСОСТІЙКОСТІ ДЕТАЛЕЙ МАШИН

PROSPECTS FOR THE USE OF NANOTECHNOLOGY IMPROVE THE WEAR RESISTANCE OF MACHINE PARTS

Розглядається огляд технологій, що дозволяють підвищити зносостійкість деталей машин. Перспективними є методи формування наноструктур в приповерхневому шарі контактуючих деталей машин. Такі структури на поверхнях змінюють властивості матеріалу та призводять до значного зменшення швидкості зношування. Одним із методів є керування адсорбційним шаром за допомогою нанопідкладки на контактуючих поверхнях. Адсорбційний шар є рідкокристалічною структурою – змінюючи орієнтацію молекул у кристалі за допомогою поверхневої енергії нанопідкладки можна підвищити зносостійкість в декілька разів. Принципово другим методом

зменшення швидкості зношування є осадження ультра дисперсних часток різних металів на поверхні. В результаті формується нанокристалічна самовідновлююча захисна плівка з активних компонентів металу та часток зносу. При цьому в режимі граничного змащення буде спостерігатись ефект відновлення мікродефектів поверхні тертя. Також перспективним є легування матеріалу вуглецевими нанотрубками, після чого границя міцності збільшується у два рази. Найбільш ефективним є легування приповерхневих шарів нанокластерами. В результаті очікується підвищення зносостійкості при меншій кількості легуючих нанокластерів.

УДК 621.9.047.7/785.5

*H.A. Аксьонова, O.B. Надтока, O.B. Оробінський
N.A. Aksanova, O.V. Nadtoka, O.V. Orobinsky*

МЕХАНІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ В ТРАНСПОРТНІЙ ГАЛУЗІ ВУГЛЕЦЕВИХ НАНОМАТЕРІАЛІВ

MECHANICAL PROPERTIES AND PROSPECTS OF APPLICATION IN A TRANSPORT AREA OF NANOMATERIALS WITH CARBONS

Бурхливий зрост наноіндустрії в галузі виробництва наноматеріалів пов'язаний з їх унікальними фізико-механічними властивостями.

Нанокристалічні матеріали відрізняються високою міцністю та твердістю, мають найбільшу в'язкість руйнування і підвищенну

зносостійкість. Найтвірдішим з існуючих сьогодні матеріалів є ультратвердий фуллерит (приблизно в 1,17-1,52 твердіший за алмаз). Плотні модифікації, отримані з фуллеритів під високим тиском, являють собою новий клас як кристалічно упорядкованих, так і розупорядкованих фаз вуглецю. Унікальна